

Від 09 квітня 2025 року

Протокол № 227

Р І Ш Е Н Н Я

Про Рекомендації слухань у Комітеті Верховної Ради України
з питань економічного розвитку на тему:

«Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з
країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на
вступ до ЄС»

(спільно з Комітетом з питань аграрної та земельної політики)

Заслухавши інформацію заступника Голови Комітету Кисилевського Д.Д. про
Рекомендації спільних слухань у Комітеті з питань економічного розвитку та Комітеті з питань
аграрної та земельної політики на тему: «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-
економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною
офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС», які відбулися 26 лютого 2025 року, а також з
метою вирішення організаційних питань щодо забезпечення їх виконання, беручи до уваги
положення пункту 2 частини першої статті 15, пунктів 1, 3 частини першої статті 49, частини
п'ятої статті 50, частини другої статті 52 Закону України «Про комітети Верховної Ради
України»,

КОМІТЕТ ВИРІШИВ:

1. Схвалити Рекомендації слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань
економічного розвитку на тему: «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-
економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною
офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС».

2. Направити Рекомендації Голові Верховної Ради України, Кабінету Міністрів
України, Національному банку України, Апарату Верховної Ради України та іншим
зацікавленим сторонам для розгляду та забезпечення їх реалізації на постійній основі.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника Голови Комітету
Кисилевського Д.Д.

ГОЛОВА КОМІТЕТУ

Д. НАТАЛУХА

СХВАЛЕНО

рішенням Комітету Верховної Ради України

з питань економічного розвитку

від 09 квітня 2025 року (протокол № 227)

рішенням Комітету Верховної Ради України

з питань аграрної та земельної політики

від 26 березня 2025 року (протокол № 169)

РЕКОМЕНДАЦІЇ

спільних слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань економічного розвитку та Комітеті Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики на тему:

«Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС»

26 лютого 2025 року у Комітеті Верховної Ради України з питань економічного розвитку та Комітеті Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики відбулись спільні слухання на тему «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС» (далі – Слухання).

У заході взяли участь народні депутати України, представники Кабінету Міністрів України, галузевих асоціацій, а також окремі експерти та дипломати.

На спільних слуханнях було презентовано дослідження «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС», що, на замовлення Федерації роботодавців України за підтримки Міністерства закордонних справ Данії в рамках Labour Market Project, що реалізується Федерацією роботодавців України та Конфедерацією промисловості Данії, провели Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки спільно з ГО «Центр розвитку ринкової економіки «CMD - Ukraine» (далі – Дослідження).

Учасники Слухань відзначають наступне.

З 2014 року, відколи Україна підписала Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, частка ЄС у зовнішньоторговельному обороті України постійно зростала. Так, якщо у 2013 році цей показник становив 30%, то в 2021 році він сягнув 39,4%, а 2023 р. – 56%. При цьому, експорт товарів до ЄС у 2023 р. склав \$23,4 млрд, що відповідає 64,6% загального експорту товарів Україною. За останні три роки обсяги експорту до країн ЄС зросли на 31%, що є

свідченням переорієнтації української економіки з традиційних ринків СНД на європейські ринки.

Співробітництво між Україною та Європейським Союзом досягло безпрецедентного рівня, що відображається у суттєвому зростанні обсягів двосторонньої торгівлі, поглибленні економічної інтеграції та поступовій адаптації української економіки до стандартів і регуляторних норм ЄС.

Результати аналізу зовнішньоторговельних стосунків України з ЄС, узагальнення даних, одержаних шляхом опитування вітчизняних виробників та галузевих асоціацій, в якому взяли участь 17 галузевих асоціацій і 47 компаній-виробників, а також листів, що надійшли на адресу народних депутатів України – членів Комітетів від виробників, засвідчують, що перспективи активізації та якісної реструктуризації вітчизняних експортних поставок на європейський ринок лежать у таких сферах:

- модифікація положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі на підставі статті 29 Угоди про асоціацію, що відповідає поточним інтересам українських виробників й економіки в цілому (переважно у площині перегляду обсягів безмитних тарифних квот, перегляду політики ЄС щодо субсидіювання експорту (або запровадження компенсаційних механізмів для України) та залишків тарифних обмежень);
- вирішення актуальних проблем економічного співробітництва з ЄС, що виходять за межі Угоди про асоціацію (реалізація Європейського зеленого курсу, виконання програми стратегічної автономії ЄС, діалог щодо деяких заходів економічної політики в Україні, зокрема запровадження критерію локалізації в публічних закупівлях, збереження мораторію на експорт лісу-кругляку);
- формування в Україні комплексної і дієвої системи державної підтримки вітчизняного виробництва та експорту, передусім несировинної продукції, через низку спеціалізованих інституцій (Експортно-кредитне агентство, Банк розвитку, офіційні торгові представництва, індустриальні парки, компенсація витрат на продукцію вітчизняного машинобудування, компенсація капітальних інвестицій через податки). Така система дозволить, з одного боку, реалізувати невикористаний експортний потенціал України, з іншого – розвинути та диверсифікувати виробничі й експортні можливості в усіх трьох часових горизонтах планування;
- імплементації норм законодавства Європейського Союзу з питань електронних комунікацій» з метою наближення законодавства України до acquis ЄС а також виконання заходів, пов'язаних з інтеграцією України до Єдиного цифрового ринку ЄС, а саме – отримання Україною режиму внутрішнього ринку з ЄС в частині послуг роумінгу шляхом приєднання до єдиної роумінгової зони Європейського Союзу «Роумінг як вдома» («Roam-LikeAtHome»/RLAH).

Результати аналізу особливо наголошують, що перспективним видається участь України в реалізації політики відкритої стратегічної автономії ЄС, що набирає обертів на тлі загострення у світі геоекономічних, геополітичних протиріч та пов'язаної з цим загрози перебоїв у глобальних ланцюгах поставок. В першу чергу, йдеться про переорієнтацію міжнародних ланцюгів доданої вартості зі зменшенням економічної залежності від геополітичних конкурентів та налагодженням більш тісної торговельно-інвестиційної кооперації з географічно ближчими країнами-сусідами, що поділяють спільні цінності і підходи до справедливої торгівлі і конкуренції. Основними напрямками, де Україна може на взаємовигідних засадах посприяти ЄС у досягненні його стратегічної автономії, слугують:

а) забезпечення ЄС критичними і стратегічними матеріалами – в Україні наявні поклади 24 з 34 видів мінералів, визначених ЄС як незамінні для розвитку передових галузей та цілей зеленого переходу і у постачанні яких він значною мірою залежить від слабо диверсифікованого імпорту з країн-геополітичних конкурентів, що можуть використати своє становище як політичну зброю проти нього. За оцінками Європейського інституту геополітичних досліджень, у разі подальшого розширення переробки стратегічної сировини в Україні, частка постачання критичних матеріалів до ЄС може зрости з 12% у 2023 році до 25% у 2030 році. Це сприятиме скороченню залежності ЄС від поставок з Китаю та інших геополітично нестабільних регіонів. Втім, необхідно близько 15 млрд євро інвестицій для розвитку 10 найбільш перспективних проєктів із видобування критичних матеріалів, їх переробки та налагодження виготовлення продукції всередині України. Крім того, європейська зелена політика зумовлює ріст зі сторони ЄС попиту на українську залізорудну продукцію - залізорудні окатиші та, в подальшому, залізо прямого відновлення (DRI/HBI). Українські руди мають потенціал відповідати вимогам до якості продукції класу DR завдяки дуже низькому вміст глинозему та фосфору, що робить їх кращою альтернативою бразильським та шведським рудам, які широко використовуються в металургійному секторі ЄС. Україна має й інші довгострокові конкурентні переваги щодо ГМК – конкурентоспроможний за вартістю потенціал екологічно чистої енергетики, висококваліфікований досвідчений персонал, а також наявну енергетичну, промислову й інфраструктурну базу, потужну інженерно-технічну базу;

б) посилення промислового потенціалу і конкурентоспроможності ЄС - Україна зберігає достатній технологічний і кадровий потенціал для сприяння інноваційному розвитку стратегічних галузей (ОПК, ІКТ, авіакосмічна галузь), у яких ЄС поступився лідерськими позиціями на світовому ринку, а також виробничо-експортний потенціал у низці інших галузей промисловості (металургійна, хімічна, харчова, машинобудівна тощо). До того ж, реконфігурація ланцюгів створення доданої вартості на користь України забезпечить ЄС менші транспортне плече і викиди парникових газів від міжнародних перевезень. Можливості для України в цьому контексті полягають, в першу чергу, у площині заміщення товарів, що постачалися або досі постачаються з, насамперед, РФ та РБ, а також з таких країн, як КНР, Індія, Бразилія, Туреччина та низка інших, з якими в ЄС періодично виникають складнощі політичного та ціннісного характеру та яким присвоєно високий ступінь ризику як торговим партнерам. Виокремлено низку продуктів, що можуть бути заміщено українськими виробниками на європейських ринках. Це, зокрема, продукція металургії, хімічні добрива, різноманітна продукція деревообробної та меблевої промисловості, ріпакова олія, етиловий спирт, горілка, електричні кабелі, полімерні матеріали, турбодвигуни та частини до них, пневматичні гумові покришки і шини для автотранспортних засобів, металоконструкції, трактори, автобуси, електричні провідники, трансформатори, сигналізації, освітлювальне обладнання та світловипромінювальні діоди тощо. Залучення європейських інвестицій у ці сектори сприятиме розвитку виробничих потужностей та зміцненню економічної співпраці. Важливим завданням є поглиблення кооперації у сфері виробництва транспортного обладнання та електротехнічної продукції, що дозволить Україні стати частиною виробничих ланцюгів ЄС.

в) забезпечення продовольчої безпеки ЄС – в осяжному майбутньому аграрний потенціал України виступатиме ключовим стабілізатором продовольчого ринку ЄС та світу в цілому в умовах негативних наслідків кліматичних змін і деградації довкілля у багатьох країнах Глобального Півдня. У перспективі членства в ЄС Україна зможе запропонувати співтовариству нову модель аграрного виробництва, орієнтовану на розвиток

конкурентоспроможності та інновацій, а також допомогти йому зменшити залежність від імпорту продовольства з третіх країн, що створить додаткову безпеку для європейських споживачів у контексті глобальних викликів сьогодення. Україна зарекомендувала себе як надійний постачальник, що задовольняє попит на аграрну продукцію. У кризові періоди український експорт виступає стабілізуючим фактором для європейського ринку. Слід зауважити, що частка України в сільськогосподарському імпорті ЄС протягом декілька років складає 7%-8%, забезпечуючи Україні третю позицію в переліку найбільших постачальників (попереду такі країни як Бразилія та Велика Британія).

При цьому, розміщення виробництв й організація ланцюгів поставок в Україні значно спростить участь європейського бізнесу у відбудові інфраструктури, частково чи повністю зруйнованої внаслідок ведення воєнних дій і терористичних обстрілів рф. Активне залучення України до виробничих ланцюгів ЄС сприятиме економічному зростанню країни та полегшенню європейських зусиль з вирівнювання показників економічного розвитку і зайнятості під час та після набуття Україною членства в ЄС. За розрахунками Інституту німецької економіки 2023 року, у разі вступу України до ЄС протягом 2025 року, політика згуртованості щодо неї коштувала б країнам-донорам 50-90 млрд євро фінансування протягом п'яти років.

У підсумку, активна інтеграція української промисловості й аграрного сектора в господарський комплекс ЄС сприятиме зменшенню різниці у рівні доходів в Україні та в середньому по ЄС, що полегшить співтовариству тягар політики згуртованості після набуття Україною повноправного членства в ЄС.

Попри позитивну динаміку у зовнішній торгівлі, низка проблем залишається невирішеною.

Ключовими перешкодами, на думку представників вітчизняного бізнесу, є:

а) перспектива запровадження Євросоюзом з 2026 р. плати за вуглецеві викиди в рамках механізму вуглецевого коригування імпорту (СВАМ), що істотно вдарить по виробничо-експортному потенціалу вітчизняного бізнесу у металургійній, хімічній, енергетичній, цементній галузях. Амбітні плани ЄС із зеленого переходу штовхають ціни на викиди парникових газів на непосильно високий для українських експортерів рівень, а умови військового стану фактично блокують будь-які перспективи екологічної модернізації виробничих потужностей у стислі терміни. За таких умов уряду України необхідно переконати Європейську комісію або не поширювати дію СВАМ на Україну в частині сплати за вуглецеві викиди і розглянути перспективи впровадження цього механізму на зовнішніх кордонах України, або застосувати ч. 7 ст. 30 Регламенту (ЄС) 2023/956 Європейського Парламенту та Ради від 10 травня 2023 р. про встановлення механізму вуглецевого коригування імпорту, що передбачає тимчасові заходи «якщо сталася непередбачувана, виняткова та неспровокована подія, що знаходиться поза контролем однієї або кількох третіх країн, на які поширюється СВАМ, і ця подія має руйнівні наслідки для економічної та промислової інфраструктури такої країни або відповідних країн»;

б) відсутність доступу до джерел фінансування, які дозволяють реалізовувати великі проекти із декарбонізації та модернізації промисловості. В силу обмеження видатків бюджету, пов'язаних із необхідністю пріоритетного фінансування Сил оборони України, український бізнес позбавлений можливості залучити під прийнятні умови (вартість та строки) будь-яке фінансування від фінансових установ ЄС. Відтак, вкрай важливо забезпечити доступ

українських компаній до створених в ЄС фондів для модернізації, оновлення, розвитку та декарбонізації. Таким чином буде збережено промисловий потенціал України та її спроможність фінансувати власні видатки навіть за умови продовження військових дій та (у разі завершення війни) забезпечено економічну привабливість на момент вступу в ЄС.

в) технічні бар'єри у торгівлі (ТБТ). Усунення проблеми полягає в завершенні укладання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (АСАА). ТБТ залишаються найбільшою перешкодою у доступі промислових товарів з України на ринок ЄС, їх обмежуючий вплив значно перевищує той, що мали європейські ввізні мита до набуття чинності Угоди про асоціацію. Україні слід наполягати на невідкладному підписанні Угоди АСАА та залучити кошти на розбудову і модернізацію інфраструктури сертифікації і проведення оцінки відповідності за сучасними європейськими стандартами. Українські виробники також стикаються з високими витратами на адаптацію продукції до вимог Регламенту ЄС REACH (щодо хімічних речовин), Директиви про промислові викиди, Регламенту з охорони здоров'я та фітосанітарних стандартів. Це створює нерівні умови у порівнянні з виробниками з країн-членів ЄС, що отримують субсидії та державну підтримку на модернізацію виробництва згідно з різноманітними стратегіями ЄС в сферах сталого розвитку та посилення конкурентоспроможності регіону;

г) при внесенні змін до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині положень про Поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі доцільними вбачається ослаблення обмежень в доступі на ринок ЄС, пов'язаних з безмитними тарифними квотами, що може набувати форми скасування як самих квот, так і ввізних мит, що діють поза їхніми межами, що найбільш доцільно для товарних груп, експорт до ЄС за якими стабільно перевищує обсяги квот (відтак мита поза квотами не мають істотного обмежуючого впливу), тоді як частка відповідної продукції українського виробництва на ринках ЄС залишається незначною (а отже, не несе загрози місцевим виробникам).

Навіть за найменш сприятливих умов переговорів, необхідно наполягати на підвищенні основних квот на обсяги запроваджених в рамках автономних торговельних заходів (АТЗ) в червні 2024 року захисних механізмів для імпорту в ЄС низки продукції (зокрема м'яса птиці, яєць, цукру, вівса, кукурудзи, круп і меду), що стало відповіддю на зростання напруги серед фермерських спільнот у країнах Центральної Європи. Окрім того, вбачається доцільним продовжити термін дії торгових преференцій як мінімум до кінця 2025 року з одночасною активізацією роботи з внесенням змін до Угоди про асоціацію в частині Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі, що дозволить забезпечити довгострокову стабільність в економічній взаємодії України та ЄС.

В разі припинення дії торгових преференцій наслідком буде відновлення квотного режиму, що діяв до їх введення 2022 року. Повернення до колишніх квот негативно позначиться на обсягах українського експорту. За оцінками Українського клубу аграрного бізнесу, в такому випадку втрати української економіки можуть скласти від 3,5 до 4 млрд євро на рік.

Також, надзвичайно важливим для українського бізнесу є збереження мораторію на запровадження ЄС інструментів торговельного захисту, який наразі закріплений в АТМ. В умовах поступового збільшення поставок української промислової продукції на ринки країн-членів ЄС дія мораторію є запобіжником запровадження обмежувальних заходів щодо імпорту до ЄС українських товарів.

Необхідно невідкладно встановити умови взаємодії між Україною та ЄС у рамках реалізації останнім програми Європейського зеленого курсу (European Green Deal). Нею передбачено досягнення амбітних цілей сталого розвитку та захисту довкілля, серед яких скорочення викидів парникових газів в атмосферу до 2030 року на 55% порівняно з 1990 роком (у секторі транспортних послуг – на 90%), використання відновлювальних джерел енергії як основи виробництва електроенергії, досягнення кліматичної нейтральності Європи до 2050 року. Виконання цілей є малоймовірним без надання комплексної суттєвої державної підтримки, особливо для енергоємних галузей економіки (металургія, виробництво електроенергії, низка видів хімічної і мінеральної продукції, транспортний сектор), де стрімке і радикальне зниження споживання енергії і викидів парникових газів неможливе без використання новітніх технологій та значних інвестицій, залучення яких в умовах воєнного стану є неможливим.

Виникає реальна загроза, що за декілька років для доступу на ринки ЄС українські виробники мають відповідати тим же вимогам, що й виробники з країн ЄС, хоча, вочевидь, не матимуть їхніх обсягів фінансової допомоги на модернізацію такого рівня, що надходить від національних або загальноєвропейських фондів.

Продукція, що підпадає під механізм СВАМ, посідає важливе місце в українській економіці, виробництві та експорті. Її значення особливо зросло після широкомасштабного вторгнення, коли ЄС став домінантним торговим партнером України. У 2023 році український експорт СВАМ-продукції до ЄС становив \$3,6 млрд, що склало 15,4 % товарного експорту до країн ЄС та 9,9 % усього експорту товарів з України до інших країн світу. В імпорті до ЄС продукції, яка регулюється СВАМ, на Україну припадає 2,6 % поставок.

Економіко-математичне моделювання вказує, що запровадження зі сторони ЄС плати за вуглецеві викиди в рамках СВАМ негативно позначиться на динаміці розвитку української економіки. З урахуванням міжгалузевих зв'язків в економіці, які формують галузі, що підпали під регулювання СВАМ, руйнівні наслідки цього механізму поширяться далеко за межі промислового сектора й призведуть до загального падіння ВВП України на 4,8 % у 2026 р., експорту товарів до ЄС — на 7,8 %, індексу продукції переробної промисловості — на 13,1 %. Податкові надходження скоротяться на \$2,8 млрд, а внаслідок скорочення ділової активності буде втрачено близько 73,1 тис. робочих місць. У міру зростання в ЄС ціни на викиди вуглецю (а отже, і ціни придбання СВАМ-сертифікатів) вищезазначені негативні ефекти поглибляться і у 2030 р. та середині 30-х років сягнуть відповідно 6,1% та 6,3% падіння ВВП, 9,8% і 10,1% скорочення товарного експорту до ЄС, падіння переробної промисловості на 16,7% та 17,1%, зменшення податкових надходжень — на \$3,5 млрд та \$3,6 млрд, а також втрати майже 120 тис. робочих місць.

Для уникнення взаємних негативних наслідків для економік України та ЄС протягом перших п'яти років доцільним вбачається режим, який не зобов'язуватиме імпортерів з ЄС купувати СВАМ-сертифікати при ввезенні відповідної продукції з України

В подальшому виключення України з-під СВАМ має ґрунтуватися на запровадженні в Україні національної системи торгівлі викидами (за аналогією до EU ETS) та впровадженні механізму СВАМ на зовнішніх кордонах України, тобто стосовно імпорту СВАМ-продукції з третіх країн.

Перспективним підходом до вирішення проблеми СВАМ, який дозволить не лише уникнути негативних економічних ефектів для обох сторін, але й принести взаємну вигоду, є

надання фінансового сприяння ЄС для відбудови і модернізації промисловості України. Надзвичайно перспективними напрямами тут, зокрема, є розвиток в Україні «зеленої» металургії та виробництво із залізної руди DRI (direct reduced iron), збільшення використання біоетанолу замість нафтопродуктів. Україна також має унікальну можливість з побудови нового хімічного виробництва «зелених добрив» на базі «зеленого» аміаку і «зеленого» водню. Для української економіки це означатиме збільшення інвестицій у переробне виробництво та супутні мультиплікативні ефекти росту, тоді як для ЄС - додаткову можливість реалізувати своє інноваційне обладнання і послуги на зовнішньому ринку. До того ж, саме такий сценарій розвитку подій повністю зніме проблему СВМ з порядку денного відносин між Україною і ЄС та сприятиме переходу до вуглецево нейтральної Європи до 2050 р.

З огляду на зазначене необхідно:

- провести перемовини з Європейською комісією щодо застосування декларативного методу СВМ для українських виробників на період військового стану та кілька років після його закінчення. Це дозволить зменшити фінансове навантаження на українські компанії та зберегти їхню присутність на європейському ринку;
- імплементувати європейські директиви у українське законодавство щодо палива, що є біомасою, змішаного палива або змішаного матеріалу, що містить біомасу;
- впроваджувати субсидії, податкові пільги та інші стимули для підприємств, що інвестують у модернізацію виробництва та зменшення викидів парникових газів.

Перспектива європейської інтеграції визначає актуальність удосконалення та подальшої розбудови в Україні національної економічної політики, спрямованої на розвиток її виробничо-експортного потенціалу. Політика «Зроблено в Україні» має бути суттєво розширена й охоплювати наступні кроки:

- збільшення бюджетного фінансування та залучення коштів європейських спеціалізованих фондів на облаштування індустріальних парків та податкові пільги його учасникам;
- запровадження програми часткової компенсації капітальних інвестицій через податки для інвесторів, які реалізують проекти у сфері переробної промисловості, згідно з нормами і принципами європейської політики регіонального розвитку;
- запровадження програми часткової компенсації вартості вітчизняної техніки та обладнання для підприємств за аналогією до тієї, яка успішно діє щодо сільськогосподарської техніки та обладнання;
- усунення виключення для ГМК у програмах державного стимулювання інвестицій (проекти з великими інвестиціями, індустріальні парки та інші);
- створення державного банку відбудови та розвитку з метою забезпечення довгострокового пільгового фінансування і консалтингової підтримки стратегічно важливих інфраструктурних, промислових та інноваційних проектів;
- створення мережі торгових представництв при посольствах за кордоном як механізму захисту інтересів виробників на світових ринках, просування вітчизняного експорту і сприяння залученню інвестицій у високопродуктивні сектори економіки;
- розширення локалізації в публічних закупівлях на низку нових товарних груп та секторів машинобудування, будівельних матеріалів, легкої промисловості, оборонні закупівлі тощо, а також запровадження екологізації публічних закупівель;
- оптимізація структури митного тарифу України за принципом скасування мит на сировину, проміжну продукцію та інноваційне обладнання і запровадження мит на готову продукцію;

- лібералізація валютних обмежень у міжнародній торгівлі, передусім в частині збільшення граничних строків розрахунків за експортно-імпортними операціями для вітчизняних суб'єктів ЗЕД до 270–365 днів, а також забезпечення ефективного механізму валютної лібералізації, що дозволить залучати фінансування шляхом розміщення облігацій та інших цінних паперів материнськими та пов'язаними із ними відносинами контролю компаніями, подальшого безперешкодного обслуговування та вчасного погашення зобов'язань за існуючими та новими проектами для українських підприємств;
- посилення спільної санкційної політики України та ЄС проти імпорту, який має російський слід.

Результати економіко-математичного моделювання засвідчують, що за умов ефективного залучення України в орбіту політики відкритої стратегічної автономії ЄС, вітчизняна економіка вийде на нову траєкторію зростання, що дасть змогу за 10 років подвоїти ВВП України і докорінно змінити структуру виробництва й зовнішньої торгівлі з переважанням у ній частки складної технологічної промислової продукції з високою доданою вартістю. Зокрема, інвестиції \$90 млрд у будівництво 570 заводів в Україні забезпечать зростання випуску товарів і послуг на 152,8%, у тому числі виробництва продукції переробної промисловості – на 168,9%, завдяки чому частка переробної промисловості у ВВП країни зросте з наявних 7,6% до 20,4%. Експорт товарів та послуг з України зросте на 194,9%, насамперед за рахунок продукції з високою доданою вартістю в галузі машино- і приладобудування, хімічної промисловості, електричного устаткування, продукції авіакосмічної галузі, оборонно-промислового комплексу, оброблених критичних матеріалів, а також такі товари як: скловолокна, різноманітні вироби з вулканізованої гуми, сантехнічні вироби з пластмас, дерев'яні шпали, вироби з цементу і бетону, печі, плити й інші подібні вироби з чорних металів, добрива. Буде створено близько 815 тис. нових робочих місць. Незважаючи на значні видатки з бюджету на податкові та інші стимули для промисловості та інвестицій, податкові надходження до бюджету зростуть на 45,1%. Розрив за показниками ВНД на душу населення між ЄС і Україною скоротиться з наявної різниці у 7,1 рази до різниці у 3,2 рази, що значно полегшить тягар бюджету співтовариства на політику згуртованості по відношенню до України після набуття нею повноправного членства в ЄС.

Збереження ж поточних трендів у зовнішній торгівлі призведе до того, що при посиленні інтеграційних процесів між Україною та ЄС темпи зростання імпорту в Україну з ЄС перевищуватимуть темпи зростання українського експорту на європейський ринок, відтак у довгостроковій перспективі від'ємне сальдо у торгівлі з ЄС неухильно збільшуватиметься й, незважаючи на позитивний короткостроковий ефект від розширення доступу на ринок ЄС, українські експортери сировини, напівфабрикатів і продукції первинної переробки швидко наситять європейські ринки та зіштовхнуться з природним обмеженням попиту на свою продукцію в Європі. Для уникнення або пом'якшення такого сценарію розвитку подій необхідно диверсифікувати вітчизняне виробництво та експорт шляхом формування спеціалізації на значно ширшій номенклатурі товарів переробної промисловості.

Також в довгостроковому періоді варто орієнтуватися на товарні групи, що теж мають високий інноваційний потенціал для української економіки, але розташовані на значній відстані до їхнього практичного освоєння. Серед таких товарів доцільно виокремити вантажно-розвантажувальне обладнання, ліфти, підшипники, обладнання для металоливарного виробництва, вантажні залізничні вагони та транспортні засоби для їхнього

ремонту і технічного обслуговування, верстати для оброблення дерева, пластмас й аналогічних твердих матеріалів.

Українська промисловість попри ризики та виклики військового стану зберігає потенціал реалізації якісних структурних змін у бік трансформації та збільшення виробництва продукції з високим рівнем доданої вартості, у тому числі для експорту в країни ЄС, але для цього потрібно формування та реалізація комплексної державної політики у відновленні й стимулюванні промислового розвитку в поточних умовах.

Ключова позиція, яку українська влада і ділова спільнота мають донести до європейських партнерів, полягає у тому, що для подолання новітніх геополітичних викликів та повернення собі лідерських позицій на міжнародній арені Європейський Союз потребує України не менше, ніж вітчизняна економіка потребує підтримки в умовах ведення екзистенційної війни на виснаження. В інтересах ЄС необхідно переорієнтувати ланцюги постачання і виробництва з країн-геополітичних супротивників в Україну у багатьох галузях, поглибити співпрацю з Україною з метою досягнення стратегічної автономії, уникати запровадження нових бар'єрів на імпорту української продукції та усунути ті, що продовжують блокувати її доступ на європейський ринок.

У відповідності до вищевказаних принципів, найважливіші пункти переговорної позиції України повинні включати:

- на практичних кейсах аргументувати європейським партнерам доцільність заміщення їх імпорту з РФ, РБ та країн-геополітичних конкурентів передусім продукцією українського виробництва у тих галузях, де вітчизняний бізнес продемонстрував високий виробничо-експортний потенціал, навіть у вкрай несприятливих умовах воєнного часу (на основі Додатку А Дослідження);
- акцентувати на ролі України: як найзручнішого партнера ЄС для розміщення виробничих майданчиків, логістичних та промислових хабів, що забезпечать скорочення транспортного плеча і викидів CO₂ від міжнародних перевезень для європейських ланцюгів поставок, та як держави, що поділяє спільні з ЄС цінності, розвиває систему державної підтримки промисловості й зберігає значний інноваційний потенціал у галузях, де ЄС відчуває гострий брак стратегічної автономії (авіакосмічна галузь, ОПК, ІКТ тощо);
- активізувати співробітництво та залучити інвестиції у розвідку родовищ і видобування в Україні критичних та стратегічних матеріалів для потреб зеленого переходу і модернізації промисловості ЄС за принципової умови облаштування часткової переробки цих матеріалів і виготовлення виробів з них в Україні;
- при проведенні переговорів на підставі статті 29 Угоди про асоціацію наполягати на лібералізації торгівлі для українського бізнесу з пропозицією повної лібералізації двосторонньої торгівлі без обмежень і вилучень “нуль на нуль” +, аргументуючи на тому, що аграрний експорт України є потужним стабілізуючим чинником для європейського та світового ринків продовольства;
- наголосити на необхідності продовження дії декларативного підходу до товарів без стягнення з 2026 року плати за викиди, що імпортуються до ЄС та підпадають під дію СВАМ. Така позиція має ґрунтуватися на ч. 7 ст. 30 Регламенту (ЄС) 2023/956 Європейського Парламенту та Ради ЄС від 10 травня 2023 р. про встановлення СВАМ, оскільки в умовах воєнного часу відповідні галузі вітчизняної промисловості об'єктивно не мають можливості для реалізації масштабних проектів модернізації виробництва задля зменшення викидів CO₂, тоді як плата за їх викиди при поставках в ЄС заблокує до 15%

вітчизняного товарного експорту до ЄС (передусім металургійної продукції, цементу, добрив);

- активізувати процес укладання і практичного впровадження Угоди АСАА між Україною та ЄС, як такої, що забезпечить усунення найбільших реальних бар'єрів у доступі вітчизняної промислової продукції на ринок ЄС, пов'язаних із непосильними витратами на процедури сертифікації та оцінку відповідності.

Окрему увагу слід приділити торгівлі біоетанолом (як відновлюваним паливом) між Україною та ЄС. Так, за 2024 Україна експортувала близько 80 тис. тонн, що складає близько 6,5 % від ТОП-5 експортерів до ЄС (Пакистан, США, Бразилія, Британія, Перу). При цьому, на відміну від згаданих торговельних партнерів, Україна не тільки експортує, а й імпортує з ЄС товари з вмістом біоетанолу. За результатами 2024 року імпорт бензинів моторних (окрім ДП) склав близько 2 млн тонн (з вмістом від 5% етанолу). Тобто продовження безмитної торгівлі біоетанолом між ЄС та Україною є не тільки економічною співпрацею, вигідною обом партнерам, а й спільною підтримкою зеленого курсу Європи та внутрішній енергонезалежності. Таким чином, критично важливо зберегти спрощену торгівлю між ЄС та Україною.

З метою визначення шляхів вирішення окреслених проблем та подальшого реформування цієї сфери учасники слухань

РЕКОМЕНДУЮТЬ:

1. Верховній Раді України:

1.1. Взяти до уваги висновки з дослідження «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС».

1.2. Забезпечувати невідкладний розгляд законопроектів, що сприятимуть поглибленню торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу, розвитку промислового сектору економіки та створенню нових робочих місць, створенню інвестиційних стимулів для нових виробництв в середині країни.

1.3. Звернутися до керівництва Європейської комісії, Європейського парламенту, Ради Європейського Союзу щодо надання Україні додаткового перехідного періоду для впровадження СВМ.

1.4. Звернутися до керівництва Європейської комісії, Європейського парламенту, Ради Європейського Союзу, а також національних парламентів держав-членів ЄС з закликом щодо необхідності збереження преференційної торгівлі з Україною та недопущення зменшення актуальних обсягів обмежень на чутливі продукти експорту, окрема, продукцію аграрного сектору, металургії тощо.

1.5. Звернутися з закликом до Європейської Комісії невідкладно розпочати переговори з профільними органами Європейського Союзу щодо перегляду Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі на підставі статті 29 Угоди про асоціацію, яка надає змогу проводити перегляд умов торгівлі кожні п'ять років. Застосувати усі можливі механізми для відстоювання інтересів України у сфері зовнішньої торгівлі та захисту інтересів української економіки.

2. Апарату Верховної Ради України:

2.1 Включати до тез для зустрічей керівництва Верховної Ради України з керівництвом Європейського парламенту і національних парламентів держав-членів ЄС питання необхідності збереження діючих обсягів торгівлі і невідкладного початку переговорного процесу щодо перегляду Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі на підставі статті 29 Угоди про асоціацію.

3. Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку:

3.1. Взяти до уваги висновки з дослідження «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС» з метою їх подальшого використання в аналітичних матеріалах до переговорів, директив або вказівок.

3.2. У разі подання на розгляд Верховної Ради України законопроектів, що сприятимуть поглибленню торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу, розвитку промислового сектору економіки та створенню нових робочих місць, створенню інвестиційних стимулів для нових виробництв в середині країни, забезпечити їх першочерговий розгляд та супровід під час розгляду на пленарних засіданнях Верховної Ради України.

3.3. У рамках реалізації контрольної функції Комітету з метою аналізу практики застосування законодавчих актів заслуховувати відповідні державні органи влади про виконання заходів, зазначених у цих Рекомендаціях, стан і поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу, а також продовжити практику проведення публічних заходів з організаціями роботодавців, іншими бізнес-об'єднаннями, у тому числі галузевими.

3.4. Вжити заходів для синхронізації та приведення законодавства України у сфері санкцій та механізмів його застосування до практики ЄС, зокрема у частині розширення переліку видів санкцій, у тому числі, економічного характеру. Також на законодавчому рівні визначити механізм контролю та попередження обходу санкцій через треті країни, тобто запровадження вторинних санкцій для недопущення доступу складових та компонентів походженням з РФ.

3.5. Посилити комунікацію з членами Європейського парламенту та членами національних парламентів країн-членів Європейського Союзу для формування чіткої позиції та пошуку взаємовигідних і зрозумілих аргументів щодо збереження преференційної торгівлі між Україною та ЄС, недопущення її обмеження або звуження, та з метою сприяння розвитку виробничого потенціалу й зміцнення стратегічної автономії ЄС, зокрема через проведення переговорів щодо перегляду Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі на підставі статті 29 Угоди про асоціацію на вигідних для України умовах.

3.6. У разі подання на розгляд Верховної Ради України законопроектів, що сприятимуть поглибленню торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу, розвитку промислового переробного сектору економіки та створенню нових робочих місць,

створенню інвестиційних стимулів для нових виробництв всередині країни, в тому числі через такі інструменти як індустриальні парки, Банк розвитку та відновлення, компенсація капітальних інвестицій через податки, оптимізація імпорتنих мит, розвиток людського капіталу - забезпечити їх першочерговий розгляд, супровід під час розгляду на пленарних засіданнях Верховної Ради України, надання відповідних висновків.

4. Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики:

4.1. Взяти до уваги висновки з дослідження «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС».

4.2. У разі подання на розгляд Верховної Ради України законопроектів, що сприятимуть покращенню умов експорту аграрної продукції та продовольства до країн Європейського Союзу, розвитку аграрного сектору економіки та створенню нових робочих місць, створенню інвестиційних стимулів для нових виробництв в середині країни, забезпечити їх першочерговий розгляд та супровід під час розгляду на пленарних засіданнях Верховної Ради України.

4.3. У рамках реалізації контрольної функції Комітету з метою аналізу практики застосування законодавчих актів періодично заслуховувати відповідні державні органи влади про виконання заходів, зазначених у цих Рекомендаціях, стан і поглиблення торговельно-економічних відносин України в частині експорту аграрної продукції та продовольства до країн Європейського Союзу, а також продовжити практику проведення публічних заходів з організаціями роботодавців, іншими бізнес-об'єднаннями, у тому числі галузевими.

4.4. Під час підготовки проекту Закону України "Про Державний бюджет України на 2026 рік" та на наступні роки ініціювати достатній рівень видатків на фінансування програм підтримки тваринництва.

4.5. Посилити комунікацію з членами Європейського парламенту та членами національних парламентів країн-членів Європейського Союзу для формування чіткої позиції та пошуку взаємовигідних і зрозумілих аргументів щодо збереження преференційної торгівлі між Україною та ЄС, недопущення її обмеження або звуження, та з метою сприяння розвитку виробничого потенціалу й зміцнення стратегічної автономії ЄС, зокрема через проведення переговорів щодо перегляду Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі на підставі статті 29 Угоди про асоціацію на вигідних для України умовах.

5. Комітету Верховної Ради України з питань бюджету:

5.1. Взяти до уваги висновки з дослідження «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС».

5.2. Під час розгляду проекту Закону України "Про Державний бюджет України на 2026 рік" та на наступні роки, з метою недопущення втрати компетенцій у сфері важкого та середнього машинобудування, яка була визначена перспективною у співпраці між Україною та ЄС:

передбачити видатки на продовження та збільшення фінансування програм підтримки виробництва (компенсація частини вартості сільгосптехніки, купленої аграріями, проекти із значними інвестиціями, державне стимулювання створення індустріальних парків, програма часткової компенсації вартості української техніки та обладнання), розширивши перелік техніки та обладнання вітчизняного виробництва, під час придбання яких передбачена компенсація 15% вартості (обладнання для переробки сільгосппродукції, трактори, насоси тощо);

5.3. У разі подання на розгляд Верховної Ради України законопроектів, що сприятимуть поглибленню торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу, розвитку промислового та аграрного секторів економіки та створенню нових робочих місць, створенню інвестиційних стимулів для нових виробництв в середині країни, забезпечити їх першочерговий розгляд та надання головному Комітету висновку щодо їх впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини.

6. Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики:

6.1. Взяти до уваги висновки з дослідження «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС».

6.2. Переглянути політику встановлення розміру ввізних мит, виключивши випадки, коли розмір мит на комплектуючі та сировину перевищує розмір мит на відповідну готову продукцію.

6.3. Ініціювати внесення змін у Податковий кодекс щодо усунення виключення для ГМК у програмах державного стимулювання інвестицій (проекти з великими інвестиціями, індустріальні парки та інші).

6.4. У разі подання на розгляд Верховної Ради України законопроектів, що сприятимуть поглибленню торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу, розвитку промислового сектору економіки та створенню нових робочих місць, створенню інвестиційних стимулів для нових виробництв в середині країни, забезпечити їх першочерговий розгляд та надання головному Комітету висновку щодо їх відповідності фінансовій, податковій та митній політики України.

7. Кабінету Міністрів України:

7.1. Взяти до уваги висновки з дослідження «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС»;

7.2. Вжити заходів щодо:

1) перегляду положень Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ) відповідно до статті 29 Угоди про асоціацію Україна-ЄС з урахуванням позитивних результатів застосування Автономних торговельних заходів (АТЗ), відповідно до яких були зняті тарифні обмеження в 2022-2024 роках.

2) проведення переговорів зі стороною ЄС щодо продовження застосування Автономних торговельних заходів за умовами, встановленими у 2024 році, до набрання чинності змін до ПВЗВТ.

3) проведення переговорів зі стороною ЄС щодо продовження дії мораторію на застосування інструментів торговельного захисту у двосторонній торгівлі.

4) вирішення актуальних проблем секторального економічного співробітництва з ЄС, зокрема стосовно:

модернізації системи органів технічного регулювання на основі кращих практик ЄС, що забезпечить пришвидшення підписання угоди АССА та поширення її дії на широке коло промислової продукції, включаючи продукцію машинобудування, з одночасною заборорою використання в Україні будь-якої несертифікованої продукції, зокрема походженням з третіх країн;

активізації Промислового діалогу високого рівня Україна-ЄС, зокрема в частині:

- подальшої інтеграції України до ланцюгів постачання Єдиного ринку ЄС;
- активізації участі України в Індустріальній стратегії ЄС, яка також передбачає співробітництво у сфері військової промисловості;
- посилення переговорної позиції щодо шляхів реалізації екологічних вимог у рамках реалізації політики ЄС Green Deal в Україні, при цьому наголошуючи на необхідності врахування економічного стану українських підприємств;
- проведення переговорів з Європейською Комісією в рамках Стратегічного діалогу по сталі з метою встановлення тісного співробітництва в контексті підготовки та імплементації Steel and Metals Action Plan;
- врахування того, що Україна не реалізовує пункт f статті 262 Угоди про асоціацію, а саме дозвіл на надання державної допомоги для адаптації підприємств та обладнання до екологічних вимог в обсязі до 40% прийнятних витрат, у той час як промислові підприємства ЄС стабільно отримують державну допомогу для т.з. «зеленої модернізації», тим самим маючи конкурентні переваги;
- проведення перемовин з Європейською Комісією стосовно застосування з 2026 р. Для України декларативного підходу до товарів, що імпортуються до ЄС та підпадають під дію СВАМ, тобто, фактично того ж самого підходу, як і для решти країн, але без стягнення плати за викиди, ґрунтуючись на частині сьомій статті 30 Регламенту, що передбачає тимчасові заходи «якщо сталася непередбачувана, виняткова та неспровокована подія, яка знаходиться поза контролем одного або кількох третіх країн, на які поширюється СВАМ, і ця подія має руйнівні наслідки для економічної та промислової інфраструктури такої країни або відповідних країн»;
- забезпечення активної участі органів влади України у роботі робочої групи, створеної Європейською Комісією, для розробки та вдосконалення СВАМ, а також забезпечити регулярне інформування бізнес-спільноти України щодо напрацювання відповідних змін у законодавчих актах ЄС стосовно, зокрема в частині:
- розширення сфери дії СВАМ на інші товарні позиції, що може забезпечити для українського бізнесу прогнозованість і можливість здійснення бізнесом оцінки

доцільності/ризиків реалізації проєктів із поглибленої переробки товарів, які підпадають під дію СВАМ;

- порядку верифікації звітності СВАМ, щоб забезпечити можливість здійснювати верифікацію таких звітів українськими суб'єктами господарювання вже з наступного 2026 року та у подальшому взаємного визнання результатів верифікації з боку України та ЄС;

встановлення умов взаємодії між Україною та ЄС у рамках реалізації останнім програми Європейського зеленого курсу, включно із впровадженням актів права ЄС щодо сталого розвитку підприємств (зокрема, Директива (ЄС) 2022/2464 щодо корпоративної звітності щодо сталого розвитку, Директива (ЄС) 2024/1760 від 13 червня 2024 року про належну перевірку корпоративної стійкості та внесення змін до Директиви (ЄС) 2019/1937 і Регламенту (ЄС) 2023/2859, Європейські стандарти звітності про сталий розвиток (ESRS) та Директива 2013/34/ЄС про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та відповідні звіти певних типів підприємств, яка вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради та скасовує Директиви Ради 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС);

визначення вартості і тривалості декарбонізації економіки України згідно з вимогами Європейського зеленого курсу;

створення в Україні системи «зелених фінансів», яка дозволяє акумулювати екологічні податки з подальшим використанням коштів на «зелену модернізацію» відповідно до вимог законодавства про державну допомогу;

розробки та впровадження механізмів фінансування зеленої трансформації та зеленого повоєнного відновлення економіки України відповідно до аналогічних механізмів у ЄС, включно із фінансуванням заходів декарбонізації економіки України та впровадженням найкращих доступних технологій та методів управління;

формування чіткої і зрозумілої переговорної позиції України щодо характеру і умов її участі в Європейському зеленому курсі враховуючи виклики, з якими стикаються українські компанії та економіка;

відстоювання переговорної позиції у перемовинах з ЄС відповідно до вимог Угоди про асоціацію та СОТ щодо необхідності встановлення передбачуваних умов торгівлі металобрухтом між Україною та ЄС, зокрема, 1) запровадження в Україні тимчасової заборони на експорт металобрухту у зв'язку з військовим діями в Україні, або 2) врегулювання експорту до ЄС українського металобрухту на умовах вільної торгівлі виключно для безпосереднього споживання європейськими підприємствами-виробниками сталі;

забезпечення гармонізації фітосанітарних та ветеринарних стандартів відповідно до регламентів ЄС, що дозволить розширити експорт продукції тваринництва та рослинництва;

включення до переговорної позиції у рамках перемовин з ЄС пункту щодо повного скасування квот на спирт етиловий (100 тис. т), які діяли в рамках Угоди про асоціацію, або компромісного рішення – залишення квоти на харчовий і технічний спирти, і скасування квоти на «паливний етанол», як такого, що необхідний для забезпечення імпорту нафтопродуктів в Україну;

підготовки комплексної програми підтримки малих та середніх агровиробників для адаптації до стандартів ЄС та підвищення їх конкурентоспроможності на європейському ринку.

Вжити заходів для належної імплементації в Україні Регламенту (ЄС) 2023/1115 європейського парламенту та ради від 31 травня 2023 року щодо надання на ринку Союзу та експорту з Союзу певних товарів і продуктів, пов'язаних із знищенням і деградацією лісів (EUDR) з метою забезпечення українських виробників-експортерів необхідної підтверджувальною документації для доступу продукції на ринок ЄС.

5) поглиблення стратегічного співробітництва з ЄС у сфері транспорту та прикордонних формальностей, зокрема:

встановлення сумісності транспортних систем України та ЄС шляхом імплементації актів права ЄС, зокрема технічних регламентів ЄС сфері автомобільного, залізничного, морського, річкового транспорту, безпеки та інфраструктури;

сталого співробітництва у сфері автомобільного транспорту, а саме подальшої пролонгації Угоди про вантажні перевезення автомобільним транспортом;

врахування положення Стратегії сталої та розумної мобільності ЄС (Sustainable and Smart Mobility Strategy), яка передбачає переорієнтацію вантажопотоків на залізничний транспорт. У зв'язку з чим залучати фінансові та технологічні ресурси для відновлення зношеності основних фондів — локомотивів, пасажирських вагонів, контактних мереж, пристроїв поїзної автоматики тощо.

продовження роботи у напрямку імплементації митного законодавства ЄС для спрощення торгівлі. Удосконалення та модернізація прикордонної інфраструктури, яка має забезпечити сталий товаропотік, при цьому використовуючи найкращі практики ЄС, зокрема першочерговий перетин митного кордону АЕО та тих, хто використовує систему NCTS.

б) формування в Україні комплексної і дієвої системи державної підтримки виробництва та експорту передусім несировинної продукції через низку спеціалізованих інституцій (експортно-кредитне агентство, офіційні торгові представництва, індустриальні парки, технічні імпортери тощо), а також шляхом:

продовження послідовного фокусування урядової програми «Доступні кредити 5-7-9» на підтримку передусім переробної промисловості, зокрема інвестиційних проектів (у тому числі проектів відновлення) у переробній промисловості

збільшення підтримки тваринництва, зокрема шляхом розробки законопроекту щодо спрощення регулювання дозвільних процедур для нового будівництва сільськогосподарських об'єктів, у тому числі тваринницьких комплексів, об'єктів переробної промисловості, зокрема, об'єктів для виробництва альтернативних видів палива (енергії) на земельних ділянках, де були господарські двори сільськогосподарських підприємств (колишніх КСП), а саме:

- спрощення порядку надання, скорочення строків розроблення та погодження дозвільних документів на будівництво об'єктів будівництва сільськогосподарського призначення;
- скасування обов'язковості розроблення детального плану території у випадку здійснення будівництва на територіях за межами населених пунктів за умови, якщо будівництво узгоджується із цільовим призначенням земельних ділянок, на яких здійснюється будівництво;
- скасування обов'язковості проходження процедури оцінки впливу на довкілля;
- присвоєння об'єкту поштової адреси при укладенні договору оренди земельної ділянки, у разі якщо договором передбачено здійснення забудови;

- запровадження автоматичної генерації містобудівних умов та обмежень забудови земельних ділянок;

формування зрозумілої та переконливої переговорної позиції України щодо запровадження в Україні критеріїв локалізації в публічних закупівлях і збереження мораторію на експорт необробленої деревини;

державної підтримки національних стендів на міжнародних виставках за кордоном;

запровадження практики регулярних наукових економічних досліджень і фахового моніторингу розвитку торговельно-економічної співпраці України з ЄС та іншими міжнародними партнерами.

7) сприяння інтеграції України до внутрішнього енергетичного ринку ЄС шляхом реалізації спільних енергетичних проєктів у межах ініціативи REPowerEU, подальшого розвитку інфраструктури для експорту електроенергії та інших енергоресурсів (біометан, відновлювальний водень) до ЄС.

8) враховуючи досягнення України в сфері розробки та застосування інновацій в сільському господарстві підготувати на основі Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року комплексну програму підтримки агровиробників для адаптації до виробничих та кліматичних стандартів та норм ЄС та підвищення їх конкурентоспроможності на європейському ринку, а також сприяти збільшенню експорту української органічної продукції до ЄС.

9) виконання вимог Плану організації підготовки проєктів актів та виконання інших завдань, необхідних для реалізації Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо обов'язковості використання рідкого біопалива (біокомпонентів) у галузі транспорту» від 4 червня 2024 року № 3769-IX щодо обов'язковості використання не менш як 5 відсотків об'ємних рідкого біопалива (біокомпонентів) у всіх обсягах бензинів автомобільних (крім виключень), що буде сприяти глибокій переробці агропродукції та зменшувати вуглецевий слід в Україні.

10) досягнення та закріплення у офіційних документах домовленості з ЄС про один з двох таких варіантів:

1) розмір «Такси термінації» від операторів ЄС до операторів України буде поступово та прогнозовано знижуватись Україною, поки через п'ять років не досягне розміру «Такси термінації», який діє в країнах ЄС для послуги «Роумінг як вдома»;

2) отримання Україною режиму внутрішнього ринку з ЄС в частині послуг роумінгу шляхом приєднання до єдиної роумінгової зони Європейського Союзу «Роумінг як вдома» відбудеться через 6 місяців після закінчення дії воєнного стану в Україні.

11) до запровадження «Роумінг як вдома» сприяти продовженню терміну дії Спільної заяви європейських та українських операторів про допомогу біженцями залишатися на зв'язку, що дозволить українським операторам зберігати низькі тарифи для громадян України, які перебувають в країнах ЄС.

7.3. Щорічно звітувати Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку та Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики про виконання заходів, зазначених у цих Рекомендаціях, та інших заходів щодо поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу.

8. Національному банку України:

8.1. Взяти до уваги висновки з дослідження «Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в умовах набуття Україною офіційного статусу кандидата на вступ до ЄС».

8.2. Забезпечити внесення змін до нормативно-правових актів НБУ щодо продовження граничних строків валютних розрахунків при експорті продукції з довгим технологічним циклом, проблемами із логістикою або особливостями продажів, а також при імпорті складного обладнання в інвестиційних цілях зі 180 до 270 днів - як це передбачено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.06.2024 р. №573-р. У подальшому продовжувати курс на лібералізацію обмежень при валютних розрахунках.

8.3. Розробити та додати до переліку вже діючих інструментів нові спеціальні фінансові інструменти для підтримки експортерів до ЄС, зокрема в рамках страхування кредитних ризиків, експортного фінансування та грантових програм.

8.4. Розглянути можливість створення Державного експортного банку для сприяння фінансуванню експортерів та залученню європейських інвестицій у стратегічні галузі української економіки або аналогічного механізму на базі існуючих банків.

8.5. Вжити заходів щодо валютної лібералізації та забезпечення можливості обслуговувати існуючі та майбутні зобов'язання за облігаціями залученими материнськими компаніями (та пов'язаними із ними відносинами контролю) для українських підприємств.

